

نورلۇق يۇرتى

نورلۇق يۇرتىنىڭ نائىر افشارى ئېلىمىمۇ

سايى : ۱ - ۱۹۵

كانونى ئاينى ۱۹۲۸
اونى يىغىنى سىنا

جلد : ۷ - ۲۱

« يابانی اورمانه » ده ماجرالر

محررى :

فالح رفقى

[فالح رفقى بك بره زيليا سياحتنامه سنى برچوق علاوه لرله كتاب حالده نشر ايتك اوزره در. بوكون استنساخ ايتديكمز قسم، جنوبى آمريكانك يابانى اورمانلىرى حقه ده كي اوزون بر فصلك نهايت پارچه ليدر . - تورك يوردى .]

— تاير آوى —

كون پشور . آلاجه قارالقدده ، قاراجه لر ، به قاريلر ، طاوشانلر ، بويوك بيريجيلر و آغير تاير ، برقىمى صوسزلىقى كيدرملك ايچون ، برقىمى ايچىدىكى صوايچنده اوينامق ايچون ، ايرماق كنارلرينه آقبن ايتك اوزره درلر .

يابانى اورمانده ياشايانلر بونون عادتلريني بيلن قىزميلر ، آولاننه ترتيباتى ايله مشغولدرلر ؛ هركون دالارله اورتولو درين چوقورلر قازمقدن يورولمش اولانلر ايچون داها جسور تشبيلر وار ؛ مثلاً تاير آوى !

تايرك بره زيليله اسمى « جسيم حيوان » در . قىزميلر ك بعضاً يوز قدم مسافه به كيدن فوتلى اوقلرى تايرى ياقالامقه كافى دكلدر . اوچلرينه طاش اوستنده سيورىلتمش كيك پارچه سى قوتان بو اوقلر ، انسانك بر طرفندن كيروب او بر طرفندن چيقايلير ؛ ژاغار [۱] ي طوبراغه صايلايايلير ؛ فقط تايره هيچ برشى يانماز .

براشك بويوكلكنده ، بر بوغا قوشنده ، يارماق قالىنلنده دريسى ايله تاير قىزمينك ابتدائى سلاحنى استخفاف ايدر . اوقى پيدكدن سوكر ، لپانلىر قوباره رقى ، داللى ده ويره رك ، قاجوب سرعته كوزدن غيب اولور ؛ يالكز برون ديكلىرى ديشاريده بر اقره زق اوزون مدت بر صوبك ايچنده صافلاناييلير . تاير نه ايصير ، نه وورر ، يالكز آوجينك اوستنه جئه سنك بونون ثقلنى آتار وشدت يرينه حيله ياپار .

كوندوز صيچاغنده اك كراه اورمان ايصسرلقلنده اوبومق خوشنه كيدر . آقشام روزكارينك سربىلكى ايله اوياندينى وقت ، ايچمك و بيقامق ايچون صويه

[۱] جنوبى آمريكا قابلاى .

دوغرولور . قىزميلر شونى بيليرلر ، كه تايرك صويه كيتك ايچون تعقيب ايتديكى يول عيى در . ايزىنى كشف ايتدكدن سوكره بو ايزك ياقيننده هيچ بر آياق اشارتى براقه مى در . شامه سى و سامه سى فوتلى ايسه ده كوزلى اوقاق اولديقتن تايرك رؤيت دائره سى دارد و او كا قولايقله بوسو قوزولايلير .

بوسو قوزولمش ، ديكنى بامبولرله اورتولمدر . قىزميلر آغاجلر اوزرنده در ؛ آياقلىرى ، قوقوسى قارنجه لرى ياقلاشدير مامفه يارايان براوتله اوغشاردر . سسيز صدا سز ، كيجه يى و تايرى بلكه مكده درلر . بيريجيلردن و جنسلرينك اك بويوك دشمنى « بوغا » لردن قاچان مايونلر بويوك آغاجلر كيه لرينه التجا ايتشلدر . كوشن باناركن سلىرى آغاجدن آغاجه سرايت ايدر ؛ اولر صوصدقن سوكره ديكر سسلر اورمانى قاپلار ؛ بللورى ، قيصه ، كوندوزلىرى هيچ دويولمايان « ثوروس » سلى . نهايت « تينامو » ، بر آغاج دالنده ، باشى اويومق ايچون تويلرى آره سته صوقازدن اول صوك سسنى چيقارر ؛ — ماقوقو ، ماقوقو ! بوسس قارائلق اورمانده صاغير عكسلر براقير .

بوسس چوق دلفه « تينامو » نك آولانسه سبب اولورسه ده ، قىزميلر بويوك آودن محروم قالمق ايچون هيچ بر حركتده بولونمازلر . اوتلرلى بريلرلى ايصيران حهراته رغماً ، دوداقلرلى قيىدا . نفى سزىن بكارلر ؛ سكوت هيكلىرى كى . . .

كيجه درينكشيركن ، ميليونلرجه بيرلى قارائلك ديوارى اوستنده آرابه سك اعوجاجلر چيزر . آتش بوجكارى ، اورمانلى مدار كيجه سنك جانلى ايشقلىرى ، بيرلى قاصيرغه سى كى هوايه چيقوب يشيلمتراق بر آتش ياغمورى كى ظلمته ياغان بوجكار . . .

بيكارجه يواش سس ، سورتونوشلر ، بوغوق

حیشیلیر ، عکسار ، کولکه‌یی قیملداتیر وسکوتی
اخلال ایدر .

غروبله ییلدیزلر آره‌سنده آرسورن نام‌ظلمت
کچدکدن صوکره ، یابانی اورمانک آرتق اویاغنه
زمانی کلدی .

قاریشیق سسلر اوستنده ، کوچک قوش
حایقیریشلری : بویراخباردر . قیرمزیه برتره‌یش
کلیر ، اوقتی کرر ، یانی معاینه‌ایدر ، کوزلری ظلمتی
دلور کیدر .

بوخبرجی قوشک اسمی ملزلر آراسنده «دقت» در .
بوسس دویدلینی وقت تهلکه یاقلاشیور
دیگدر . تایپرک داغله‌ی دریمی ، ییلدیزلرک عکس
ایتدیردیکی آغاچ کولکه‌لریله قاریشیدینی ایچون ،
جان کوزیله دقت ایتمی ، عجب آغاچک آلتنده‌ی ؟
دقت قوشنک سسلری اوزاقلاشه اوزاقلاشه
غیب اولور .

بردنبه اوزافده ثولو آغاچلرک وبامبو
جسدلرینک قیرلینی دویدولور : تایپرکلیور ، کچه‌جکی
یول قیرمزیلرک تونه‌دیکی آغاچلر آلتنده‌در .
یرلیر بودا هیکلری کبی ، چومه‌لمش ، قارنلق ،
وردنبه چیلغین برکوروئلو : اوق ضربه‌لریله
وورولان ، اورکک تایپر ، برآن اول ایرماغی بولقی
ایچون چیرپنیرکن ، پوصویه دوشر .

قیرمزیلر لیانلر واسطه‌سیله ، طبعی دیرکدن
ایپرله اینن کیمجیلر کبی ، قیارق یره ایتمشلردر .
هپ آولرینک باشنده‌درلر . آیاقلربنه بامبو یاپراقلریله
دیگر نباتندن یاپلمش ایپلر کچیریلرک ، بر قاج
قوتلی بالظه ضربه‌سی تایپرک حیاته نهایت ویریر .
قیرمزیلرک برقمسی تایپرک دریمی یوزرکن ،
دیگر قسمی بویوک آتش باقارلر . اورمان قیزیل
برآتشله دولو ، اوشوشن چوجقلر وقادینلر صوک
ات پارچه‌سنه قدر ، بتون تایپری یرلر .

قیرمزیه بولدینی وقت اوقدر یمک یرکه ، اک
اوبور بیاضلری چاتلاغنه کفایت ایدر .
تایپرائی اولدجه یوموشاقدیر ، آت آتی لدتنده‌در .
یالکنز آلیشمامش اولانلرک معده‌سنی یاقار .

— تیغره‌رو —

بالنی مبذول وصدکاه ، هر نوع اسکان منطقه
لرندن اوزاقده بولونان استوائی اورمانلرده صرف
آوجیق‌له یاشایان انسانلر تصادف اولونور . بیوک
کوللرده وپاراناده‌کی آطه‌لرده اوطوران « تیزله‌رو »

آو ، بالقجلیق وبامبو تجارتی ایله کچینیر . بر قسم
خلق‌ده « قارپنچو » ، همان همان ذوالماشین کچیرجی
بر حیوان اسمی ، آوجیسیدر . « قارپنچو » نک
دریمی سراچلیق صنایعنده آرانیلیر . قارپنچه‌رو
[آوجینک اسمی] آوک دریمی صاتارق واتی
یه‌رک تمیش ایدر . بو حیات ، حیات دکلدیر ؛
آو آز پاره تأمین ایدر ، قارپنچونک اتی بالق قوقار .
فقط آوجینک بوکوزل تسلیسی وارددر : حریت
وانزوا !

پارانانک اورمانلی آطه‌لرنده ده‌ا یکریمی سنه
اولنه قدر صیق صیق ، شیمدی ایسه نادراً تصادف
اولونان دیگر بر آوجی ، ژاغار آوجیمی وارددر ، که
اسمی « تیغره‌رو » در .

بو آوجی ایچ بره‌زیلیانک شایان دقت انسان
انغوزجلرندن بریدر . بابادن اوغله ، دائما ژاغار
آولایان بوانسانلر ، یرتیجی آولرینک بهالی پوستلری
صاتارق کچینمکده‌درلر . ژاغار آولامق ایچون
قولانیلان اصوللر ، هر هانکی بر آوجی طرفندن
قولایقله الله ابدیله‌مز .

ژاغارک ایزی اوزربنه‌چالاک وجسور برسور
کوپک صره‌لایه‌رق ، اونی یا اویقوسنده باصارلر
ویا فرار یولی اوستنده اوکنی کسرلر . ژاغار
دائما مجادله‌یی قبول ایدر .

تیغره‌رو ، بتون بوکنی طاشیان برقویون پوستی
یشیل کوسه‌له‌دن اینجه اوزون قایشلرله صول قوی
اوستنه باغلامش ، صاغ النده کنیش وکسکین
دیلملی اوزون بر آو بیجی ، یرتیجی حیوانک
مجومنی بکلر . ژاغار آردلری ایصیران کوپکلرک
حاولاییشلری استحقاف ایدرک ، برصیچرایشه دوس
دوغری آوجینک اوزربنه هلیر و بر کوپکله بوغو-
شان برارکک کدی کبی آرقه آیاقلری اوستنه
قاله‌رق ، سیوری طیرناقلی اوک پنجه‌لرندن برینی
دشمننه حواله ایدر .

برنده صاغلام طوتونان تیغره‌رو ، برصمرکبی
غیرمتحرک ، بوتون حیاتی اوآنه باغلی ، بومدهش
« سیوینخ » [۱] اوکنده رجعت ایتمز ، صول قوی
ایله پنجه‌یی چلر و پنجه‌نک طیرناقلری آراسنده قویون
پوستنک یایاغیسی قالیر . اووقت تیغره‌رونک کنیش
بالالی صاغ قوی برچلیک یای کبی فیزلار و بیجاق قارتی
تا کوکسنه قدر یارارق ، بدبخت ژاغارک وجودینه

[۱] بوقس یوموشاقدیر برینک تعبیری

صاپلانير و اونی ايكله يرك ، نفسی كسيله رك يره ده ويرر .

برلى ويا آوروپايى ، يا خود ملز ، تك باشنه باباي اورمانده بر تك يچاقله ژاغار بکلين آوجى هيچ شهبه سز بريكتدور . برانسك بويله برماجرا ايچون قوتنه ، اصابتنه و جسامتنه نه قدر اعتمادى اولى !

توره آدور ، ضيا ايله پارلايان « آرن » ده ، كندى تشجيع ايدن ، آلفيشلايان كوزلر آلتنده ، « شهبادا » سنك بر ضربه سيله قودورمش بوغاي توقيف ايدر . او ده حياتى اورتايه آتمشدر . فقط اكر دمير خطا ايدرسه ، باشقه مدافعه چاره لرى وار ، بو عادن اوزاقلاشوب قاچار ، ديكر لرى امدادينه كلبيلير و تكرار مجادليه قوبولور . تيفره رو آتجق كنديسنه استناد ايدجكدر . بوتون باباي اورمانده تك باشنه در . كندى اراده سيله حيوانى تعقيب و دعوت ايدر ، ميدان اوقور ، واصلاترهمه ين قولى ايله اونی بر حمله ده اولديرر . بو مجادله قارشى قارشى به ، پوصوسز ، خيات سزدر . جسور تيفره رو ژاغارك صو ايچديكى منبى زهرله مش .

فقط كيتدكجه تفنك تهمم ايشدى . شيمدى ژاغارلر ، اوزاقدن ، كورمكلى و آكلامدقلى برضربه ايله يارالانوب اولوبورلر .

— كوريلرور —

«... بوشاتونك اوستندن ، برقارتال قالى يواستنده نصل ياتارسه ، وحشى افندى ، اطرافده برقارتنك آياق باسمه ييله چكى بوتون مسافعلرى كورور و كندى اوستنده هيچ برانسان كورولتوسى ايشتمز- مانچوى»

« كوبه تاو » نهري قيبلىنده حالا تصادف ايتك ممكندر : بتون جوار اورمانلره حاكم ، كسمه طاشدن بر يوا ، وقتيله فتعلرده ، دها بر قاچ بسنه اول اختلالرده چارپيشان بر كه ريلله رونك اوى...

بوتك و تنها يواوردده اوطورانلر اوقدر مسافر مراقب سيدرلر ، كه بعضاً بولجىلرك آرقه سندن دولو ديزكين سواريلر قوشار و اونلرى افندى نامنه دعوت ايدر . جنوبى آمريكانك شهر سز برلرنده اسكى عادتلر اولديكى كبي محافظه ايدلشدر .

بره زيليا تاريخ و عادتلرني آكلامق ايچون بر كه ويلاهرو يواستنى كورملى در . بو آدم شيمدى منطقه سنده سياسى نفوذى ايله غلبه لقلى اداره ايدن آدمدر . قاره برغرانتك دبرسكى اوستنده ، اوچ طرفنده

تا « كوبه تاو » نهري نه قدر اينن قايلار ، ونهر بوغلا وياچلين قايلرك آراسندن آقيور .

نهر ك يكانه كچيدلىرى ، ايسته نيديكى وقت قالدير . يلارق غرانت ييغينك و كريلله رونك هر طرفله علاقه . سنى كسن بر كوپريدن عبارتدر .

بو يواورلر بره زيليا تاريخنى دولديران داخل حربه لره ، اختلالره ، محاربه لره شاهد اولديلر .

او ك او كنده كى بويوك تراچه بوله ناظر در ؛ بورايه يافلاشديفكيز وقت ، اسكى بر اختلالى ، آدمى ايله سزه دوغرى كلير . او صاحى آياقلىرى كزى يره باصما كزى رجا ايدر . صوكره مقدس مسافر پرورلك جله سى :

— اوم و اومك هر شيشى تماماً اصر كزده در . اوطه ده ژاغار دريسندن مكسيقان وارى ايكي اكر ، بر چوق سوارى قيلجى ، و جنكاورلك اشيائى : — بوتون بونلر شمدى محاربه بورغونلقلرى آليورلر . حق اونلرى توزه وزمانه قارشى محافظه ايچون اپى مشكلات چكيورز . بوتون امكلمنهر غمما بعضيلرى ياسلانيور : صاحيلرى كبي . .

— ديشندن طيرناغنه قدر مسلح داغليلر كزك باشنده حكومت عسكرلريله بوغوشديفكيز سنه لر اوزاق دكلدر . « لاپا » وقايى اونوتولديكى ، ظن ايدىورسكيز ؟

جنوب ولايتلرينك عصيانى اوستندن اوزون سنه لر كچمه دى . بوغره يلاهرو عصيانده بيوك موقع صاحى ايدى .

عموجه زاده لرندن برى ، دوغما اختلال ايدنجه مشهور ترسانه مجومنده بولوندى . اختلالى ايمبراطورانى اداره ايتك ايسته ين سابق بحريه ناظرى ياتمشدى ؛ مير آلاى اصيل بر پورتكيز عالئله سته منسوبدى .

مير آلاى و ارقداشلىرى بركون ريبو قارشيشنده كى ترسانه به هجوم ايتديلر . آلمان ضابطلرى طرفدن تنظيم اولونان ترسانه مدهش بر استحكام حائنده ايدى . قارائلق بر كچه ، ديشلىرى آره سنده يچاقلرى ، الارنده بالغه ، طبانجه لرى كرلرته صوقولمش ، اختلالجىلر همسى تل اوركيلر ، پوصولر و قوبولرله مجهز ، هر كوشه سنده ديناميت باتلايان اوچ سبردن ايكي سنى كچمكه موفق اولديلر ، صوك سبرده بر ساعت كوكس كوكسه حرب اولدى ، سبر دوت دفعه آلتدى و يرلاى ، كوندوزله برابر مدافعله امداد كلدى ، اختلالجىلر بر جهنم آتشى آلتنده كيلرته

التجاء ایتدیله . بو قانلی کیمجه واونک فجیع شفق
ریسو شهرینک اوتوتمايه جنی فاجعه لر دندر .

اختلاجلیلر اوزاق پارانا نهری قییلرینه قاجارق
عسکری تعقیبدن قور تولق ایسته دیله . بیک قدر آدم
سه را دومارا ایله پارانا آره سنده کی یابانی اورمانه
کپردی ، بر چوقلری اورمان عزائی ایچنده سفات
وآچلقدن اولدیله ، پک آزی پارانای آشارق
« اوروغوی » حکومتنک طوبراقلرنده سلامت بولدیله .

« اوروغوی » ه کیدنلر اوراده اولندیله ؛
منفا طوبراغنده عائله لر تشکیل ایتدیله ، کوچک بر
قسی کری کلدی ، ایسته یابانی اورمان فاجعه سنی
بونلر نقل ایتشله در .

هرمحنته قاتلانان دیقانلیله ، برمدت صوکره ،
آیاقلری یابانی اورمانک زهرلی نباتلری ایله داغلانوب
شیشه رنک ، وجودلری حشرات یاره سی ایچنده ،
فقط نهایت قدر بربرلرینی برافامق عزمنده ایدیله .
صوک کوکلری ، صوک میوه لری و صوک صو دامله سنی
بایلاشیورلردی ؛ طاقتی اولانلر محضرلری تسلی
ایدیوردی ؛ اولولر آنجق صوک نفسلرینی ویرداری زمان
ترک اولونیوردی . فقط انسانک قوتی جسارتی کی
دکدر ، توکه نیر .. کومه یواش یواش یابانی اورمان
ایچنده ارییوردی . یابانی اورمان کوزلدر اما ،
طایمانلر ایچون ظالم وقورقونجدر .

برکون بقیه قالان برقاچ کیشی پارانا نهرینک
صاری صوبنی کوردیلر . نهرک او بر قییسنده ،
« پاراغوی » ک یشیل اووالری ... آه بو اووالر
اورمان ماجراسنک مسعود رؤیاسی ایدی . بیک

کیشیدن برقاچ کیشی قالمشدی : ائلری یرتیلمش ،
چیلاق ، اولوم قاچغینی خیاللر کی !

کاشکی هپ سلاح الده ، دشمن قارشیسنده
اولش اولسه بیدیلر ! بو اوزون اورمان احتضاری ،
بو تحملسوز قالور ، بومزار ، بو اورمان مدهش
ایدی . یوزلجه اختلاجلینک بیاضلاشان کیمکلری
حالا اونک یاپراقلری آلتنده در .

واقعا آرتق حربلر بیتمش کی : آنجق قان
دوکولسنک بویوک سببی ، احتراض باقیدر ، قیصتایم
کوزلر ، ظلمت ایچنده بربرلرینک خطالرینی وضعقلرینی
قوغلامقده درلر .

ابتدائی دره بکک قفاسی واخلای !

— نهایت حکومت عسکرلری اورمانه قاچدیله ،
تعقیب ایتدک ، صوک برمصامده هپسینی اولدیردک .
قارنجه لر اونلری ده باشقه لری کی ییدیله ایکی طرفده
اسیرسز محاربه یاپیوردق .

— اسیرلری نه یاپاردیکز ؟

— سزده بزم کی یاپاردیکز . پکی ، تا باهیادن
بورایه نه دن کلیورلر ، نیچون شرق ولایتلرنده
اوصلو اوطوزمایورلر ؟ بزم اوزاقدن بورالره کلوب
داغ باشنده بزه قانونلرینی طاقیق ایسته یین آداملره
احتیاجز یوق .

حریت سوداسی !

که دیله رونک اونده ارککلر ، بوتون اؤآدملری
هپ برابریمک یرلر . قادیلر ، یورطی کونلری
مستثنا ، ارککلرله عینی سفره یه اوطوره مازلر .
بورالرده آخرتک واولادلق اصوللری ده واردر .

